

ПАЛІТУРКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ХУДОЖНЬОЇ КОНЦЕПЦІЇ АРТБУКА

Артбук є виданням, яке найбільш залежить від ілюстративного наповнення, оформлення, конструкції. Даний вид поліграфії часто випускається лімітованими тиражами (до 300 одиниць), що дає змогу зробити багато специфічних рішень в дизайні видання [1-2]. Тож вибір типу палітурки для артбука є важливим та особливим рішенням, яке не може бути розглянуте тільки з боку економічної доцільності випуску тиражу, бо часто саме оформлення палітурки впливає на рішення про покупку товару.

Відповідно до ДСТУ 22240-76, існують 4 типи обкладинок та 5 типів палітурок, кожна з яких відрізняється зовнішнім виглядом [3], має свої конструктивні особливості, експлуатаційні обмеження та різну вартість виготовлення. Доцільно проаналізувати, які з цих типів є найбільш та найменш придатними для артбуків та з яких саме причин. Обкладинки типів 1-4 за конструкцією та витратами на виготовлення орієнтовані на інші типи видань, що обумовлює їх обмежену придатність для артбуків. Легка конструкція та їх матеріали не забезпечують необхідного рівня захисту блоку, довговічності та статусного зовнішнього вигляду. Обкладинки не підходять для артбуків через те, що їх тиражі зазвичай друкуються на важкому крейдованому чи дизайнерському папері, для тривалого збереження якого потрібна міцна палітурка (рис. 1).

Рис. 1. Палітурна кришка артбуку

Палітурка тип 7 – класичне книжкове рішення: забезпечує високу міцність, зручність експлуатації та порівняно довговічність використання видання. Технологія виготовлення палітурки добре підходить як для великих, так і для лімітованих тиражів. Важливі для оформлення артбуків післядрукарські процеси з палітуркою типу 7 не конфліктують та є доступними у всьому різноманітті. Проте розповсюдженість та класичність цієї палітурки може вступати в конфлікт з концептуальними артпроектами, де важлива більш незвична зовнішня форма.

Цільнокросна кришка (тип 6), є універсальним рішенням, яке краще підходить для малих та середніх тиражів, або для самвидаву, потребує меншої кількості операцій порівняно зі складеними палітурками, допускає використання різноманітних альтернативних матеріалів. Проте для артбуків зі

значними обсягами вона не підходить, адже має підвищений ризик деформації корінця.

Палітурка тип 5, складені палітурки типів 8 і 9 належать до складних палітурних конструкцій. Вони забезпечують максимальний рівень захисту блоку, але є складними та дорогими у виготовленні, тож для видань масової спрямованості це не буде економічно доцільним рішенням. Ці типи палітурок є найбільш придатними у випадках створення колекційних видань через високу складність виготовлення, вартість та більші строки виготовлення тиражу.

Отже, обкладинки типів 1-4 для артбуків не підходять, а жоден тип палітурки не є універсальним. Вибір має ґрунтуватися на художній концепції, обсягах видання, обсягах тиражу. Усвідомлений вибір конструкції та оформлення палітурки може перетворити артбук як на просте масове видання, так і на особливий мистецький об'єкт.

Тип 7 є найбільш універсальним рішенням для артбуків середнього та великого обсягу, присвячених кіно, анімації, ігровому дизайну, ілюстрації, фотографії, як у лімітованих, так і в комерційно орієнтованих тиражах від кількох сотень до кількох тисяч примірників.

Палітурка тип 5 є доцільною для великих за обсягом та формою артбуків з великою кількістю ілюстрацій: видання про архітектуру, монографії художників, фотоальбоми, що розраховані на середні та великі тиражі.

Тип 6 є оптимальним для експериментальних, авторських артбуків невеликого обсягу (120 стор.), з графікою, ілюстраціями та для малих тиражів (до 200-300 примірників), в яких важливо поєднати економічність виробництва з нестандартним дизайном.

Типи 8 і 9 є виправданими для видань колекційних, подарункових або музейних, що випускаються у дуже малих тиражах: до 300 примірників чи за значно збільшеною ціною. Ці палітурки доречні для концептуальних видань, артоб'єктів і престижних, статусних проектів.

Список літератури

1. Калугін, Н., & Вовк, О. (2024). Розробка особистого альбомного друкованого видання Daily Chronicles. Інформаційні технології в сучасному світі: дослідження молодих вчених. (с. 118).
2. Kaluhin, N., & Vovk, O. (2024). Artificial intelligence and digital art. Memorias de SYNTOPIA. (p. 30-31).
3. Види твердої палітурки. Майстер книг. [Online]. Available: <https://masterknyg.com.ua/uncategorized-uk/vydytverdoyi-paliturky/>.

Науковий керівник: к.т.н. доцент Вовк О.В.